

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לפילוסופיה של החינוך - 34204

תאריך עדכון אחרון 20-08-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 3

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): טל גלעד

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: tal.gilead@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתאום מראש

מורי הקורס:

מר אור ארוך,
גב ליאת אריאל,
פרופ טל גלעד

תאור כללי של הקורס:

הסטודנטים יפגשו מושגי-יסוד ותורות ידועות בתחום הפילוסופיה של החינוך. ישולבו היבטים אנליטיים (העוסקים בהבהרת מושגים) עם היבטים נורמטיביים (תורות חינוך הנשענות על השקפות עולם). בין הסוגיות שיידונו: חברה וחינוך, מיהו האדם המחונו, חינוך ורווחה, טבע האדם ואפשרות החינוך וכו'. בין ההוגים החינוכיים שמשנותיהם יזכו לדיון הם: אפלטון, רוסו, דיואי, פוסטמן, רוסו, ואחרים.

מטרות הקורס:

להכיר לתלמידים את תחום הפילוסופיה של החינוך. להכיר את ההוגים המרכזיים בתחום והגותם. ללמד לחשוב באופן פילוסופי. לפתח חשיבה ספקנית וביקורתית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבין מהי הסתכלות פילוסופית, לדעת את עיקרי התיאוריות של גודלי ההוגים החינוכיים מהעבר, לחשוב באופן ביקורתי על אידיאלים חינוכיים ולהתחיל לגבש את תפיסת עולם החינוכית

דרישות נוכחות (%) :

לפי דרישות האוניברסיטה

שיטת ההוראה בקורס: פרונטלית ותרגיל שמבוסס על קריאה משותפת ודיון.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- (א) מבוא
- מהי פילוסופיה? מהי פילוסופיה של החינוך?
- (ב) גישות לניתוח החינוך
- צבי לם
- (ג) אבות החינוך
- (1) אפלטון
- (2) רוסו
- (3) דיואי
- (ד) השקפות ביקורתיות ורדיקאליות בחינוך
- ניל
- בילדונג
- פריה
- (ה) השקפות עכשוויות

חומר חובה לקריאה:

- (1) צבי אדר, החינוך מהו? לבירור מטרות החינוך והסמכות המחנכת, מאגנס, ירושלים, תשס"א. פרק א', עמ' 10-29
- (2) אפלטון, כתבי אפלטון, כרך ב', שוקן, תל-אביב, תשי"ז, ספר ז' סעיפים 512-521. (משל המערה.
- (3) ז'ז'.רוסו, אמיל או על החינוך, מאגנס, ירושלים, תש"ע, פתח דבר: ע' 105-108, ספר א': ע' 111-115, , 168-169, ספר ב': ע' 176-179, 219-226, 295-301.
- (4) ג'ון דיואי, דמוקרטיה וחינוך, מוסד ביאליק, ירושלים, תשכ"ט, פרק ד'
- (5) אלכסנדר סתרלנד ניל, סאמרהיל - גישה רדיקלית לגידול ילדים, תל אביב: יהושע צ'ציק, 1972, ע' 10-35.
- (6) פאולו פריירה ואיירה שור, פדגוגיה של שיחרור, מפרש, תל אביב, 1990, ע' 15-29
- (7) צבי אדר, החינוך מהו, מאגנס, ירושלים, תשס"א. פר' 2,3,4.
- (8) צבי לם, במערבולת האידיאולוגיות, יסודות החינוך במאה העשרים, מאגנס, ירושלים, תשס"ב. פרק שישי, ע' 93-109.
- (9) הוועדה הלאומית על מצוינות בחינוך, אומה בסכנה - החובה לרפורמה בחינוך, ירושלים: בונס למחנך, 1992
- (10) גון וייט, חינוך וקץ עידן העבודה, תל אביב: מסדה, 2001, ע' 151-182
- (11) ויל קימליקה, 'דילמות של חינוך לאזרחות בדמוקרטיה פלורליסטית', בתוך: מנוחין ישי ויובל ירמיהו (עורכים), האם הסובלנות תנצח? חינוך מוסרי בעולם מגוון, ירושלים: מכון שפינוזה, ע' 37-55.

חומר לקריאה נוספת:

- (1) שמואל שקולניקוב, 'אפלטון: החינוך כפיתוח התבונה', בתוך: רבקה פלדחי ועמנואל אטקס (עורכים), חינוך והיסטוריה: הקשרים תרבותיים ופוליטיים, מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, ירושלים, תשנ"ט, עמ' 23-32.
- (2) עמוס הופמן, טבע, אהבה, ופוליטיקה במשנתו החינוכית של רוסו, בתוך, ז'אן-ז'אק רוסו, אמיל או על החינוך מאגנס, ירושלים, תש"ע, ע' 33-57, 62-67
- (3) אהרן קליינברגר, ג'ון דיואי, ההוגה והמחנך, בתוך, הילד ותכנית הלימודים, אוצר המורה, תל-אביב, תש"ך. ע' ה-מ"ג.
- (4) נתן גובר, מבוא, בתוך, פאולו פריירה ואיירה שור, פדגוגיה של שיחרור, מפרש, תל אביב, 1990, ע' 7-15.
- (5) בוולס וג'ינטס - לימוד בית ספרי באמריקה הקפיטליסטית (באנגלית).

מרכיבי הציון הסופי:

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 60 %
 מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות

40 %

מידע נוסף / הערות:
אין